

Utställning av svensk och fransk konst anordnad av Svensk-franska konstgall...

Hoppe, Ragnar,

Vardagstryck

National Library
of Sweden

41.

UTSTÄLLNING
AV
SVENSK OCH FRANSK
KONST

ANORDNAD AV
SVENSK-FRANSKA
KONSTGALLERIET
STOCKHOLM

Nermans Konsthall

Norrköping

STOCKHOLM

UTSTÄLLNING
SVENSK OCH FRANSK
KONST

*
ANGORDNAD AF
SVENSK-FRANSKA
KONSTGALLERIE
STOCKHOLM

Herman Korschell
Närings

När man som undertecknad under gott och väl två decennier från en ganska central punkt — Nationalmuseum och kritikerposten i två stora huvudstadstidningar — kunnat följa utvecklingen inom nutida svenskt konstliv, har man haft tillfälle att göra åtskilliga erfarenheter. Det förefaller mig inte råda något tvivel om att vi numera i vårt land äga en konstnärskår, som utmärker sig för sin osedvanligt höga och jämna medelnivå, och vars strävanden går ut på att utan sidoblickar till publiken söka åstadkomma individuellt präglade, helt på den konstnärliga halten inriktade arbeten. Tack vare den långa fred vi hittills fått åtnjuta, har konsten i vårt land kunnat utvecklas utan egentliga störningar. Genom att bygga vidare på de äldre generationernas erfarenheter, utan att därför ge avkall på sina egna mål och synpunkter, ha de yngre konstnärerna förmått skapa en sund tradition, vilken dock samtidigt speglar den nya tidens själ. Att så kunnat ske är inte endast deras egen förtjänst, de ha fått det rätta stödet från många håll. Jag tänker här på uppkomsten av åtskilliga nya museer och konstföreningar, inte minst ute i landsorten, på den imponerande tillväxten av intresserade och förstående privata samlare, på det stora utrymme vår press anslår i sina spalter åt konsten, på den propaganda- och upplysningsverksamhet, som så målmedvetet bedrivs av en hel krets olika organisationer, i främsta rummet Nationalmuseum. Konsten har mer och mer blivit en kulturfaktor, och även om vi inte ha anledning att förhåva oss, böra vi dock tacksamt konstatera,

att vi kommit ett gott stycke på vägen framåt. En av de viktigaste orsakerna till detta nya och förbättrade tillstånd ligger utan tvivel i den svenska konsthandels insats. Från en blygsam och förbisedd ställning har den kämpat sig fram till en aktad position och genom att själv konsekvent arbeta för den goda konsten har den så småningom tillvunnit sig allmänhetens aktning och förtroende. Man skulle helt enkelt kunna säga, att det för tjugo år sedan i vårt land inte existerade vad man ute på kontinenten kallar en verklig konsthandel. Att förhållandena nu äro helt andra ha vi att tacka ett par enskilda personers energiska initiativ, klökhet och förutseende. Och det torde inte vara någon överdrift, om man säger, att det är just Svensk-Franska Konstgalleriets ledning, som i detta avseende spelat den avgörande rollen och inlett en ny era i vårt konstliv. Genom att ständigt endast bjuda på det bästa inom svensk och utländsk konstproduktion, genom att upptäcka och stödja unga lovande talanger, genom att hålla värdefulla och stimulerande konstutställningar har galleriet i fråga sedan tjugo år gjort en insats i svenskt konstliv, som säkerligen en gång i framtiden kommer att få ett ännu större erkännande än nu.

*

Som själva namnet anger, har Svensk-Franska Konstgalleriet tagit till sin speciella uppgift att förmedla bekantskapen om fransk konst till den svenska allmänheten. De utställningar med representativa verk av såväl äldre som nutida franska målare, skulptörer och grafiker, vilka galleriet ordnat i vårt land under mer än tjugo år, ha blivit högt uppskattade av både publik och kritik. Betydelsen av denna insats för utvecklingen och pånyttfödelsen inom vår egen konst kan inte värderas tillräckligt. Särskilt under orostider som de närvarande, liksom under

förra världskriget, då vi leva i en av yttre omständigheter påtvungen kulturell isolering, ha dessa med insikt och smak ordnade utställningar verkat stimulerande och befruktande mer än man kanske först uppfattat det.

På denna utställning företrädes det franska måleriet endast av tre namn, men ett av dem, Gustave Courbets, tillhör århundradets allra största. Det monumentala klipp-landskap, som bär mästarens signatur, är i många avseenden karaktäristiskt för Courbet, det präglas både av hans panteistiska känsla och hans måleriskt breda, sammanfattande natursyn.

Maximilien Luce, målaren och grafikern, är väl den siste kvarlevande av neo-impressionisternas ledande män. Liksom sina kamrater, en Seurat, en Signac, en Cross, har han sysslat med lösningen av färg- och ljusproblemet enligt den divisionistiska teorin, dock mindre ensidigt än de flesta av kamraterna. I sina bilder från Paris träffar Luce ofta den äkta lokaltonen.

Jean Dehoorn är i god mening traditionalist. I hans kultiverade stilleben känner man särskilt hur han sett upp till en mästare som Chardin.

De arbeten av nutida svenska målare, som exponeras tillsammans med fransmännen, göra inte anspråk på att ge en uttömmande bild av vår konst av i dag, men urvalet har dock gjorts så, att det belyser ett par viktiga utvecklingsskeden och presenterar några av de personer, som satt märke i det moderna svenska måleriets historia. Numera kan det väl anses som fastslaget, att det var våra expressionister, »1909 års män», som åstadkommit den radikala rörelsens genombrott i svenskt måleri, även om konstnärer som Aguéli och Isakson tidigare varit inne på samma vägar. De arbeten av Leander Engström, Sigrid Hjertén och Isaac Grünewald, som förekomma på denna

utställning, tillhöra dock i allmänhet inte det stridbara 1910-talet, utan senare perioder.

Vad är det som ger Leander Engströms konst dess säregna charme? Kanske dess blandning av ursprunglig, nästan brutal friskhet och säker kultiverad stilkänsla. Ingen av 1909 års män ägde som han känsla för nordisk natur och nordiska människor, och det är kanske detta Almqvistska drag, som är och förblir det mest karaktäristiska vare sig Leander Engström målar ett forslandskap eller ett porträtt.

Sigrid Hjerténs intensiva och kvinnligt raffinerade måleri, där teckning och färg så harmoniskt smälta samman, har mer och mer vunnit erkännande som något av det mest genuina modern konst överhuvud har frambragt. Ur dessa färger och linjer klingar en spröd och skör melodi, en övertön, som endast få svenska målare förmått fasthålla.

Vid sidan av Hjertén blir Isaac Grünewald påfallande robust, en frossare i granna färger och kraftiga rytmer, och i sina bästa ögonblick en målare som få. Det är intressant att här jämföra konstnärens äldre arbeten med hans senare.

Även Knut Janson hörde i unga dagar till expressionistgruppen. Han har emellertid senare anslutit sig till den intimistiska riktningen, och hans ideal äro nu att söka hos målare som Corot, Wahlberg och Norstedt, vilkas idylliska, naturkära uppfattning han gjort till sin, utan att därför bli pastichör. Bäst är Janson vanligen i sina mindre dukar med motiv från Paris eller Stockholms omgivningar.

Den ende representanten på denna utställning för konstnärsgenerationen mellan 1909 års män och de unga, som nu börjat träda fram i första ledet, är Nils Nilsson. Han

har i sina monumentala figurkompositioner ofta funnit patetiska och måleriskt övertygande uttryck för sin gripenhet inför samtidens tragiska händelser och tycks befinna sig i en period av lycklig förnyelse.

Om det yngre svenska måleriet i stort sett kan betraktas som intelligent och kultiverat och medelnivån är förvånande hög, så betyder detta långt ifrån, att alla äro skurna över en kam och likna varandra som bär. Här finns plats för både romantik och realism, men det kan nog hända, att romantiken just nu står högst i kurs.

En romantiker av renaste vatten är t. ex. den sensible, formellt mycket drivne Curt Clemens, som under det sista året jagat på samma revir som tidigare Leander Engström, men naturligtvis med helt andra resultat.

Hans kamrat, Lennart Gram, arbetar även med stor ärlighet och målmedvetenhet och särskilt i sina skildringar av unga kvinnor förmår han ge uttryck åt något verkligt personligt och samtidigt åt något för hans generation typiskt.

I den nu verkande konstnärsgenerationen står Ragnar Sandberg i främsta ledet med sin egenartade bildfantasi och artistiska spiritualitet. Någon gång tangerar han surrealismen, men i allmänhet går han dock ut från en direkt synupplevelse, och många gånger är hans inställning närmast expressionistisk.

En viss dragning åt det abstrakta har åtminstone tidigare varit utmärkande för Helge Franzéns mörkfulla och mättade måleri, med dess förenklade form och neutrala färgskala.

Både Franzén och Rune Hagman äro för övrigt konstnärer att lägga märke till och vilka man har mycket att vänta sig av. Hagman erhöll för ett par år sedan det av Nationalmuseum utdelade resestipendiet för unga teck-

nare, och hans figurer ha också en struktur, en sträng plastisk form, som vittnar om hans intresse för teckningen. Färggivningen harmonierar med formen, den är utpräglad manlig.

Färgen blommar som kanske aldrig förr i det unga svenska måleriet, det är sant, men det blåser också nya signaler, och inte minst därför att denna utställning bär bud om detta nya förtjänar den vårt intresse och vår uppmärksamhet.

Ragnar Hoppe.

Fil. Dr. Intendent vid Nationalmuseum.

SVENSK KONST

CURT CLEMENS

(f. 1911)

1.	Laplandsvärld	<i>Oljemålning</i>
2.	Nina vid fönstret	”
3.	Från Tranås	”
4.	Från Ängby	”
5.	Vit rök	”
6.	Lappflicka	”
7.	Nicolaikyrkan i Tallinn	”
8.	Nedanför jökeln	”
9.	Blommor i fjället	”
10.	Från Abisko	”
11.	Blommor	”
12.	Bron	”
13.	Aftonnyheter	”

LEANDER ENGSTRÖM

(1886—1927)

14.	Kvinna i grön blus	<i>Oljemålning</i>
15.	Höst vid Torne träsk	”

HELGE FRANZÉN

(f. 1913)

16.	Nature morte med vit duk	<i>Oljemålning</i>
17.	Landskap vid Hammarby	”

Svensk-Franska Konstgalleriet

18.	Nature morte med kruka	<i>Oljemålning</i>
19.	Porträtt av ung flicka	”
20.	Nature morte med korg	”
21.	Utkant	”

LENNART GRAM

(f. 1910)

22.	Den gula västen	<i>Oljemålning</i>
23.	Efter duschen	”
24.	Promenaden	”
25.	Modell vid soffan	”
26.	Landskap, Halland	”
27.	Landskap, Haverdal	”
28.	Jacob och Sigrun	”
29.	Flicka med cissus	”
30.	Höstmorgon	”

ISAAC GRÜNEWALD

(f. 1889)

31.	Rosor	<i>Oljemålning</i>
32.	Liljekonvaljer	”
33.	Iris	”

KNUT JANSON

(f. 1882)

34.	Grå vinterdag	<i>Oljemålning</i>
35.	I Tantolunden	”
36.	Den röda kajen	”
37.	Vid Pälsundet	”
38.	Lövholmsvarvet i sol	”
39.	Bland kobbar och skär	”

RUNE HAGMAN

(f. 1914)

40.	I röda kläder	<i>Oljemålning</i>
41.	Man i pälsmössa	”
42.	Skulptören	”

SIGRID HJERTÉN

(f. 1885)

43.	Folkliv, Cassis	<i>Oljemålning</i>
44.	Syreners	”
45.	Berglandskap, Schweiz	”
46.	Palmer, Palermo	”
47.	Landskap, Toulon	”

NILS NILSSON

(f. 1901)

48.	Modell	<i>Oljemålning</i>
49.	Morgonsol	”
50.	Blommor på blått bord	”

RAGNAR SANDBERG

(f. 1902)

51.	Måltiden	<i>Oljemålning</i>
52.	Sensommar	”
53.	Cyklister	”
54.	Badande barn	”
55.	Badstrand	<i>Färgkrita</i>
56.	Västkustlandskap	”
57.	Landsväg	”
58.	Höns	”

FRANSK KONST

GUSTAVE COURBET

(1819—1877)

59. Paysage suisse

Oljemålning

JEAN DEHOORN

(1882—1937)

60. Nature morte

Oljemålning

MAXIMILIEN LUCE

(f. 1863)

61. Le point, nuit

Oljemålning